Dosar nr.3-1413/2024
nr. 2-23136435-12-3-21092023-37

H O T Ă R Â R E
În numele Legii
Dispozitiv

12 noiembrie 2024 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani
Instanţa compusă din:

Preşedintele şedinţei, judecătorul Bagrin Lucia
Grefier Cibotari Cristina

în sediul instanței, în ședință publică, a examinat acțiunea de contencios administrativ depusă de ***** împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei adoptate în procedura prealabilă și obligarea emiterii actului administrativ individual,

c o n s t a t ă :

Argumentele participanților la proces.

Reclamanta *****, la 21 septembrie 2023, s-a adresat în Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, cu acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale (în continuare CNAS), prin care a solicitat:

- anularea integrală a deciziei (răspunsului) Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 4146/23 din 29.08.2023 adoptată în procedura prealabilă;

- obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, să emită în privința reclamantei o decizie prin care să fie calculată și achitată, cu începere de la 01 aprilie 2023, indexarea pensiei în cuantum de 30,2%, conform coeficientul de indexare a ratei inflației la sfârșitul anului 2022, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului 2021, așa cum este prevăzut de art. 13 alin. (2) prima frază din Legea nr. 156 din 14.10.1998.

În motivarea acțiunii, reclamanta ***** a menționat că are statutul de pensionar. În virtutea acestui fapt, reclamanta a obținut dreptul la indexare anuală a pensiei în baza art. 13 alin. (1) și (2) din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, în conformitate cu care: *pensiile se indexează anual la 1 aprilie. Coeficientul de indexare constituie rata inflației la sfârșitul anului precedent, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului premergător. Coeficientul de indexare se stabilește de către Guvern.*

Potrivit informației de la Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, rata inflației în decembrie 2022 a constituit 30,2%, adică prețurile medii de consum în luna decembrie 2022 comparativ cu luna decembrie 2021 au crescut cu 30,2%.

În pofida ratei inflației existente, modificând condițiile de calculare a cuantumului de pensie, diminuând nivelul protecției sociale anterior dobândite de către reclamantă, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 357 din 22.12.2022 bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, conform art. 13 alin. (1) din care, prin derogare de la art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în cazul indexării pensiilor aplicabile la 1 aprilie 2023, coeficientul de indexare nu va depăși rata inflației prognozată pentru anul 2023. Mărimea coeficientului de indexare va fi aprobată de Guvern.

Ulterior, Guvernul Republicii Moldova, bazându-se pe Legea nr. 357 din 22.12.2022 bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, a adoptat Hotărârea nr. 148 din 22.03.2023, în conformitate cu art. 1 din care, având în vedere creșterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2022 față de anul 2021, la 1 aprilie 2023 se indexează cu coeficientul indexării 15%.

În continuare, Casa Națională de Asigurări Sociale, începând cu 01.04.2023, prin diminuarea nivelului protecției sociale anterior dobândite de reclamantă, a efectuat indexarea pensiei reclamantei, aplicând, contrar prevederilor art. 13 alin. (2) din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, coeficientul de indexare de 15%, ceea ce nu corespunde ratei inflației din luna decembrie 2022, exprimată prin creșterea prețurilor medii de consum în luna decembrie 2022 comparativ cu luna decembrie 2021.

Reclamanta a indicat că a depus o cerere la Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat emiterea unei Decizii prin care să fie calculată și achitată, cu începere de la 01 aprilie 2023, indexarea pensiei în cuantum de 30,2%, conform coeficientului de indexare a ratei inflației la sfârșitul anului 2022, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului 2021, așa cum este prevăzut de art. 13 alin. (2) prima frază din Legea nr. 156 din 14.10.1998. Cererea nominalizată a fost respinsă.

Urmare a acestui fapt, în conformitate cu prevederile art. 162 alin. (1) – (3), lit. b) din Codul administrativ, reclamanta a depus cerere prealabilă, care la rândul său a fost respinsă de către autoritatea publică.

Drept urmare, în conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, reclamanta a înaintat prezenta acțiune în judecată.

În continuare, reclamanta a argumentat că dreptul social la indexare a pensiei, având o valoare economică, fiind obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din Constituție, este un bun în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la CEDO, care prevede că orice persoană are dreptul la protecția proprietății (speranța legitimă).

În acest sens, instanța de judecată urmează să aplice prevederile art. 4 din Constituția Republicii Moldova, care prevede că dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în conformitate cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legii ei interne, prioritate au reglementărilor interne.

Reclamanta a menționat că indexarea proporțională a pensiei conform ratei inflației rezidă în fapt că, creșterea inflației afectează siguranța financiară a pensiei. În termeni economici, valoarea unui salariu cât și a pensiei poate fi măsurată pe baza cantității de bunuri care pot fi potrivite în baza sa o dată concretă sau nominală, desemnând o sumă de bani. Din aceste motive, fluctuațiile economice acționează în mod diferit în privința acestor valori. Acest lucru este ilustrat de fapt că, în timp ce valoare nominală nu este afectată de fluctuațiile economice, valoarea reală a pensiei se diminuează, pentru că scade cantitatea de mărfuri și servicii care pot fi procurate.

O viață decentă a pensionarului impune ca pensia să corespundă cu realitățile economice și sociale. Garanția de securitate financiară poate fi rapid golită de conținut de inflație persistentă. Într-un astfel de caz, art. 47 din Constituție, dar și art. 1 Protocolul nr. 1 la CEDO ar deveni ineficient și nu și-ar realiza scopul.

Prin urmare, având în vedere că inflația erodează valoarea pensiei, subminând în același timp scopul garanției securității financiare, acest obiectiv poate fi realizat prin ajustarea proporțională a pensiei în baza ratei inflației sau în baza altor mecanisme care care contează evoluția prețurilor produselor și serviciilor de bază, așa cum prevede art. 13 alin. (1), (2) din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii. Criteriul respectiv a fost preluat de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 21 din 06.12.2022.

Totodată, conform pct.4, 5 din Hotărârea Curții Constituționale, nr. 9 din 30.03.2004, pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art. 1 pct. 22 și art. II-V din Legea nr. 358-XV din 31.07.2003, „pentru modificarea și completarea unor acte legislative", Curtea a reținut că:

„Protejarea drepturilor, libertăților, intereselor legitime ale cetățenilor, respectarea principiilor egalității și echității sociale constituie componente obligatorii ale oricărui act legislativ."

„La determinarea temeiurilor juridice, condițiile de stabilitate și plată a pensiilor, modalitățile de calcul a cuantumului pensiei legiuitorului sunt obligația de a ține cont de fapt că asigurările sociale stabilite anterior nu pot fi anulate fără a fi substituite prin măsuri echivalente. Noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor și numai față de persoane care au solicitat acordarea de pensii după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de stabilitate anterior."

„Actele legislative privind asigurarea cu pensii au fost obiectul controlului constituționalității. Curtea a subliniat că normele privind protecția de stat, asigurarea materială și socială, inclusiv asigurarea cu pensii, consfințite în legile anterioare, nu pot fi anulate sau modificate."

Conform Hotărârii Curții Constituționale a RM, nr. 4 din 27.01.2000, privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii și funcționarilor publici, Curtea a reținut că:

„Schimbările ce vizează condițiile de plată a pensiilor pentru judecători, procurori, anchetatorii Procuraturii și funcționarii publici, stabilitate până la intrarea în vigoare a Legii nr. 552-XIV, instituite de către legiuitor, contravin art. 47 alin. (2) și art. 76 din Constituție și principii respectării drepturilor dobândite anterior în mod licit."

În cadrul ședințelor de judecată, reclamanta ***** și avocatul Bernaz Alexandru nu s-au prezentat, fiind înștiințați în modul prevăzut de lege despre examinarea cauzei, însă prin cerere au solicitat examinarea în lipsa sa *(f.d. 56,77)*. Astfel, ținând cont de faptul că partea neprezentă în ședință de judecată a fost citată despre examinarea cauzei, instanța de judecată a dispus în temeiul art. 218 lit. d) Cod administrativ, examinarea cauzei în lipsa reclamantei și a reprezentantului acesteia.

Pârâta - Casa Națională de Asigurări Sociale, prin referința la cererea de chemare în judecată, prezentată instanței la 05 aprilie 2024, a solicitat respingerea integrală a cererii ca fiind neîntemeiată.

În argumentarea poziției sale, Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că la 1 aprilie 2023, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 148/2023 cu privire la indexarea prestațiilor sociale, pensia reclamantului a fost indexată cu 15%.

Pârâta a indicat că potrivit art. 13 din Legea nr. 357/2022 bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, prin derogare de la art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în cazul indexării pensiilor din aprilie 2023, coeficientul de indexare nu va depăși creșterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului sigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 față de anul 2021 și se va aplica doar acelei părți din pensie care nu depășește salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2023. Mărimea coeficientului de indexare va fi aprobată de Guvern.

În conformitate cu pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 148/2023 cu privire la indexarea prestațiilor sociale, având în vedere creșterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2022 față de anul 2021, coeficientul indexării de la 01.04.2023 constituie 15%.

Astfel, pârâta reținând cadrul normativ citat, a relevat netemeinicia pretențiilor din acțiunea reclamantei prin care solicită obligarea autorității pârâte să indexeze pensia acesteia de la 01.04.2023, cu 30,2%. Or, în condițiile în care prin Legea nr. 357/2022 bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, legislatorul a reglementat fără echivoc procedeul de indexare a prestațiilor sociale de stat pentru anul 2023, iar Guvernul a adoptat Hotărârea Guvernului nr.148/2023 prin care a determinat coeficientul de indexare ca fiind de 15%, aceste acte normative urmează a fi aplicabile pentru fiecare subiect beneficiar de prestații sociale care cad sub incidența indexării. Temeiuri de derogare de la prevederile actelor normative, nefiind prevăzute.

Reieșind din cele expuse și în baza art. 244 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat respingerea integrală a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În cadrul ședinței de judecată, reprezentantul pârâtei, Ghencea Constantin a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată, reiterându-și argumentele de fapt și de drept expuse în referință.

Aprecierea instanței de judecată.

Analizând acțiunea formulată, examinând argumentele ambelor părți în proces, probele administrate în ansamblu și interconexiunea lor, precum și normele legale aplicabile, instanța de judecată apreciază că acțiunea în contencios administrativ a reclamantei ***** împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, este neîntemeiată și

pasibilă a fi respinsă, din următoarele considerente.

Conform art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale şi normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum şi a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea.

În conformitate cu art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Din sensul art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform art. 21 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, autoritățile publice şi instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea şi alte acte normative. Exercitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. Autoritățile publice şi instanțele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor şi a libertăților persoanelor decât în cazurile şi în condițiile expres stabilite de lege.

Potrivit art. 206 din Codul administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ).

Acțiunea în constatare prezumă existența unui interes îndreptățit pentru constatarea solicitată. Acțiunea în constatare nu poate fi înaintată dacă reclamantul îşi poate sau şi-ar putea revendica drepturile printr-o altă acțiune prevăzută la alin. (1), cu excepția situației cînd se urmărește constatarea nulității unui act administrativ individual sau normativ.

Din textul art. 208 alin. (1) din Codul administrativ, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepțiile prevăzute de lege.

Potrivit art. 209 din Codul administrativ, acțiunea în contestare şi acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art. 165 alin.(1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător. Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea

prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă. Pentru acțiunea în realizare, acțiunea în constatare şi acțiunea de control normativ nu există termen de înaintare a acțiunii în contencios administrativ.

Conform art. 165 alin. (1) din Codul administrativ, cererea prealabilă se depune în termen de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea actului administrativ individual ori respingerea petiției. Daca autoritatea publică nu soluționează cererea în termenul prevăzut de prezentul cod, cererea prealabilă poate fi depusă în decursul unui an de la expirarea termenului.

Din conținutul art. 167 alin. (3) din Codul administrativ, autoritatea publică emitentă soluționează cererea prealabilă în termen de 15 zile calendaristice. Prevederile art. 60 alin. (2)-(5) se aplică corespunzător.

Cu referire la admisibilitatea acțiunii pe temeiul respectării procedurii prealabile, se reține că la 13 iunie 2023, reclamanta ***** s-a adresat la Casa Națională de Asigurări Sociale cu cerere prin care a solicitat:

- emiterea unei Decizii prin care să fie calculată și achitată, cu începere de la 01 aprilie 2023, indexarea pensiei în cuantum de 30,2%, conform coeficientul de indexare a ratei inflației la sfârșitul anului 2022, exprimată prin creșterea prețului de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului 2021, așa cum este prevăzut de art. 13 alin. (2) prima frază din Legea nr. 156 din 14.10.1998. *(f.d. 32)*

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. G-2652/23 din 26 iulie 2023, s-a comunicat reclamantei că din 1 aprilie 2023 a fost indexată pensia cu 15% conform cadrului normativ, respectiv, nu se găsesc temiuri legale de a emite act administrativ individual întru indexarea pensiei cu 30,2%. *(f.d. 33)*

Prin cererea prealabilă nr. G-4146/23 din 17 august 2023 îndreptată către Casa Națională de Asigurări Sociale, reclamanta a solicitat:

- emiterea unei Decizii prin care să fie calculată și achitată, cu începere de la 01 aprilie 2023, indexarea pensiei în cuantum de 30,2%, conform coeficientul de indexare a ratei inflației la sfârșitul anului 2022, exprimată prin creșterea prețului de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului 2021, așa cum este prevăzut de art. 13 alin. (2) prima frază din Legea nr. 156 din 14.10.1998. *(f.d. 34)*

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.4146/23 din 29 august 2023, s-a reiterat faptul că din 1 aprilie 2023 a fost indexată pensia cu 15% conform cadrului normativ, iar temei legal de a emite act administrativ individual în vederea indexării pensiei cu 30,2%, nu există. Cererea prealabilă respingându-se ca fiind neîntemeiată. *(f.d. 35)*

Nefiind de acord cu decizia autorității publice, la 21 septembrie 2023, avocatul Bernaz Alexandru, în interesele reclamantei ***** s-a adresat în instanța de judecată cu prezenta acțiune în contencios administrativ. *(f.d. 4-24)*

Acțiunea înaintată de către reclamantă reprezintă o acțiune în obligare în conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) lit. b) Codul administrativ. Or, elementul central al obiectului acțiunii în obligarea constă în obligarea autorității publice să emită

un act administrativ individual solicitat de către reclamantă și respins de către pârât.

În sensul enunțat, art. 209 alin. (1) lit.a) din Codul administrativ prevede că, acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, de la data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia. Acțiunea în contencios a fost înregistrată în cancelaria Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) la data de 21 septembrie 2023, fapt care denotă respectarea termenului de înaintare a acțiunii de către reclamanta *****.

Analizând circumstanțele speței în coraport cu normele legale precitate, instanța de judecată constată că reclamanta a respectat procedura prealabilă, și-a realizat dreptului său la acțiune în interiorul termenului prevăzut de lege, respectiv, temei de declarare a acțiunii ca fiind inadmisibilă pe motive de tardivitate, nu există.

În astfel de circumstanțe, fiind respectată procedura și termenul de depunere a acțiunii în contencios administrativ, instanța de judecată urmează să se expună asupra fondului cauzei.

Controlul judecătoresc al legalității actelor administrative, presupune apărarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, împotriva abuzurilor administrației publice, în condițiile legii contenciosului administrativ. Acest control se înfăptuiește de către instanțele de judecată în condițiile legii privind organizarea judecătorească. Întru elucidarea subiectului privind realizarea controlului judecătoresc se impune conceptul competenței, în baza căruia se realizează respectivul control. Pornind de la scopul primordial al instituției contenciosului administrativ care este prestabilit de legiuitor și care presupune contracararea abuzurilor şi exceselor de putere ale autorităților publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activității autorităților publice, asigurarea ordinii de drept.

Iar, reieșind din dreptul subiectiv al subiectului afectat, care la fel a fost predeterminat de legiuitorul și care a fost formulat astfel - orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins şi repararea pagubei ce i-a fost cauzat.

Precum rezultă, obiect al examinării prezentei cauze în instanța de contencios administrativ îl constituie obligarea autorității publice pârâte să calculeze și să achitate reclamantei cu începere de la 1 aprilie 2023, indexarea pensiei în cuantum de 30,2%, conform coeficientului de indexare a ratei inflației la sfârșitul anului 2022, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului 2021, conform art. 13 alin. (2), *prima frază* din Legea nr. 156/1998.

Articolul 1 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, statuează că *pensie calculată* - reprezintă dreptul bănesc, stabilit în funcție de contribuțiile achitate în bugetul asigurărilor sociale de stat și de durata stagiului de cotizare, reexaminat, majorat și indexat; *indexarea pensiei* - măsură realizată periodic pentru actualizarea cuantumului pensiei calculate în vederea păstrării puterii de cumpărare a pensiei.

Potrivit art. 2 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii,

dreptul la pensie îl are persoana care îndeplinește condițiile prevăzute de prezenta lege. Dreptul la pensie este imprescriptibil. Dreptul la pensie nu poate fi cedat, total sau parțial.

În conformitate cu art. 13 alin. (1) și (2) din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, pensiile se indexează anual, la 1 aprilie. Coeficientul de indexare constituie rata inflației la sfârșitul anului precedent, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului premergător. Coeficientul de indexare se stabilește de către Guvern.

În temeiul art. 13 alin.(1) din Legea nr. 357 din 22.12.2022 bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, prin derogare de la art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în cazul indexării pensiilor din aprilie 2023, coeficientul de indexare nu va depăşi creşterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 faţă de anul 2021 şi se va aplica doar acelei părţi din pensie care nu depăşeşte salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2023. Mărimea coeficientului de indexare va fi aprobată de Guvern.

Conform art. 31 alin. (3) din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie, emisă de organul teritorial de asigurări sociale și semnată de conducătorul acestuia, în termen de 60 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare.

Faptele constatate de instanța de judecată, indică faptul că la 13 iunie 2023, reclamanta ***** s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale cu cerere privind emiterea unei decizii prin care să-i fie calculată și achitată, cu începere de la 1 aprilie 2023, indexarea pensiei în cuantum de 30,2%, conform coeficientului de indexare a ratei inflației la sfârșitul anului 2022, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceiași lună a anului 2021, așa cum este prevăzut de art. 13 alin. (2) *prima frază* din Legea nr.156 din 14.10.1998. *(f.d. 32)*

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. G-2652/2023 din 26 iulie 2023, autoritatea publică a comunicat că potrivit art. 13 din Legea nr. 357/2022 bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, prin derogare de la art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în cazul indexării pensiilor din aprilie 2023, coeficientul de indexare nu va depăși creșterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 față de anul 2021 și se va aplica doar acelei părți din pensie care nu depășește salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2023. Mărimea coeficientului de indexare va fi aprobată de Guvern. În conformitate cu p. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 148/2023 cu privire la indexarea prestațiilor sociale, având în vedere creșterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2022 față de anul 2021, coeficientul indexării de la 01.04.2023 constituie 15%. Astfel, pensia de la 01.04.2023 a fost indexată cu 15% conform cadrului normativ, respectiv Casa Națională de Asigurări Sociale nu regăsește temei legal de a emite act administrativ individual întru indexarea pensiei cu 30,2%. *(f.d. 33)*

La 17 august 2023, reclamanta ***** a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale, cerere prealabilă prin care a solicitat repetat emiterea unei decizii prin care să-i fie calculată și achitată, cu începere de la 1 aprilie 2023, indexarea pensiei în cuantum de

30,2%, conform coeficientului de indexare a ratei inflației la sfârșitul anului 2022, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceiași lună a anului 2021, așa cum este prevăzut de art. 13 alin.(2) *prima frază* din Legea nr. 156 din 14.10.1998. *(f.d. 34)*

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 4146/23 din 29 august 2023, autoritatea publică a explicat că potrivit art. 13 din Legea nr. 357/2022 bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, prin derogare de la art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în cazul indexării pensiilor din aprilie 2023, coeficientul de indexare nu va depăși creșterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 față de anul 2021 și se va aplica doar acelei părți din pensie care nu depășește salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2023. Mărimea coeficientului de indexare va fi aprobată de Guvern.

În conformitate cu pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 148/2023 cu privire la indexarea prestațiilor sociale, având în vedere creșterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2022 față de anul 2021, coeficientul indexării de la 01.04.2023 constituie 15%. Astfel, pensia reclamantului de la 01.04.2023 a fost indexată cu 15% conform cadrului normativ, iar temei legal de a emite act administrativ individual în vederea indexării pensiei cu 30,2%, nu există. Cererea prealabilă respingându-se ca fiind neîntemeiată. Complementar a subliniat că la data de 26.10.2023 Curtea Constituțională a pronunțat Decizia de inadmisibilitate nr. 140, prin care a constatat constituționalitatea art. 13 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr. 357/2022 și a art. 13 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii. *(f.d. 35)*

În acest context, instanța consideră neîntemeiată cererea reclamantei privind obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil prin care să fie calculată și achitată cu începere de 1 aprilie 2023, indexarea pensiei în cuantum de 30,2%, conform coeficientului de indexare a ratei inflației la sfârșitul anului 2022, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului 2021 conform art. 13 alin. (2) *prima frază* din Legea nr. 156/1998. Or potrivit art. 13 alin. (2) din Legea menționată, pe care reclamanta își întemeiază pretenția, prevede că pensiile se indexează anual la 1 aprilie. Coeficientul de indexare constituie rata inflației la sfârșitul anului precedent, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului premergător. Coeficientul de indexare se stabilește de către Guvern.

Reclamanta interpretează greșit dispozițiile art. 13 alin. (2) din Legea nr. 156/1998, concentrându-se exclusiv pe *prima frază*, deși norma legală trebuie analizată în ansamblu. În sprijinul acestei interpretări, și Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 140 din 26.10.2023, a subliniat următoarele:

„31 Curtea notează că Parlamentul și Guvernul Republicii Moldova ***se bucură de o marjă discreționară cu privire la adoptarea unor decizii de natură*** *politică și* ***socială în domeniul protecției sociale.*** *Așadar, datorită cunoașterii directe a societății și nevoilor acesteia, legislatorul și executivul sunt în principiu mai bine plasate decât Curtea Constituțională pentru a aprecia necesitatea adoptării unor astfel de măsuri tipice*

perioadelor de austeritate.

32 În acest sens, Curtea Europeană a subliniat că, având în vedere că factorii de decizie naționali ar trebui să beneficieze de o marjă largă de apreciere în chestiuni de politică socială și economică generală (inclusiv în domeniul pensiilor), interesele justiției sociale și bunăstării economice ***îi pot determina în mod legitim să ajusteze, să plafoneze sau chiar să reducă cuantumul pensiilor*** *aflate în plată (Zegarac și alții v. Serbia, 17 ianuarie 2023, § 95)".*

Instanța reține că Guvernul, în limita dreptului său discreționar, reieșind din posibilitățile financiare ale bugetului de asigurări sociale, a decis indexarea cuantumului pensiei pentru toți pensionarii (inclusiv și în privința reclamantei) cu 15%.

Pe cale de consecință, instanța consideră neîntemeiată pretenția reclamantei privind calcularea și achitarea cu începere de 1 aprilie 2023, indexarea pensiei în cuantum de 30,2%, conform coeficientului de indexare a ratei inflației la sfârșitul anului 2021 exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului 2021, conform art. 13 alin. (2) *prima frază* din Legea nr. 156/1998.

Potrivit art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri: respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit. a)-e).

Reieșind din cele relatate supra, examinând temeiurile invocate de reclamantă întru admiterea acțiunii și coroborându-le cu argumentele invocate de pârâtă întru respingerea acțiunii, probele acumulate, precum și normele legale aplicabile speței, instanța nu a identificat temeiuri de admitere a pretenției privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să calculeze și să achite cu începere de 1 aprilie 2023, indexarea pensiei în cuantum de 30,2%, conform coeficientului de indexare a ratei inflației la sfârșitul anului 2022, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului 2021, conform art. 13 alin. (2) *prima frază* din Legea nr. 156/1998.

În conformitate cu art. 224 alin.(1) lit.f) Cod administrativ, instanța de judecată

h o t ă r ă ș t e

Se respinge ca neîntemeiată acțiunea depusă de ***** împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei adoptate în procedura prealabilă și obligarea emiterii actului administrativ individual.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Președintele ședinței, Bagrin Lucia

judecătorul

Copia corespunde originalului